

**ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ**

**Αριθμός γνωμοδότησεως 170 /2018
ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
(Τμήμα Α')
Συνεδρίαση της 16^{ης} Οκτωβρίου 2018**

Σύνθεση :

Πρόεδρος : Ανδρέας Χαρλαύτης, Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Μέλη: Ανδρέας Ανδρουλιδάκης, Στυλιανή Χαριτάκη, Νικόλαος Δασκαλαντωνάκης, Δήμητρα Κεφάλαια, Κωνσταντίνος Κηπουρός, Αγγελική Καστανά, Ευσταθία Τσαούση, Παναγιώτα-Ελευθερία Δασκαλέα-Ασημακοπούλου, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγήτρια: Μαρία Βλάσση, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος : Το υπ' αριθ. πρωτ. 2/35891/ΔΕΠ 2/33991/ΔΕΠ /25.6.2018 έγγραφο του Υπουργείου Οικονομικών , Γενική Γραμματεία Δημοσιονομικής Πολιτικής , Γενικό Λογιστήριο του Κράτους , Γενική Διεύθυνση Δημοσιονομικής Πολιτικής και Προϋπολογισμού , Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής.

Ερώτημα : Ερωτάται αν οι αμοιβές που καταβάλλονται στους ερευνητές των Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων του άρθρου 13α του ν.4310/2014 ,λόγω της συμμετοχής τους σε κάθε είδους προγράμματα των ως άνω φορέων ή των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) , που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, υπόκεινται στο ανώτατο όριο πρόσθετων αποδοχών ή απολαβών του άρθρου 104 παρ.2 του Συντάγματος και στο όριο του άρθρου 41 παρ.2 του Υ.Κ. (ν.3528/2007).

*****

Επί του ανωτέρω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Α') γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό

1. Από το έγγραφο της ερωτώσης Υπηρεσίας και τα διδόμενα στοιχεία του φακέλου που το συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό :

Το Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών "ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ ΦΛΕΜΙΓΚ" με το με αριθ. πρωτ. 6201/22.3.2018 έγγραφό του προς τη Γενική Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας, επικαλέσθηκε ότι η με αριθμό 174/2017 γνωμοδότηση του ΝΣΚ ισχύει όχι μόνο για τα μέλη ΔΕΠ, αλλά και για το ερευνητικό προσωπικό όλων των ερευνητικών κέντρων και αιτήθηκε την παροχή διευκρινίσεων για τις πρόσθετες αμοιβές του προσωπικού του . Το Κέντρο δεν έχει μέχρι σήμερα εγκεκριμένο Εσωτερικό Κανονισμό Λειτουργίας

Η Διεύθυνση Εποπτείας Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων, του Υπουργείου Παιδείας και Θρησκευμάτων, με το υπ' αριθ.64567/24.4.2018 έγγραφό της προς τη Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών, ζήτησε διευκρινήσεις για την αμοιβή του ερευνητικού προσωπικού , λόγω της συμμετοχής του σε ερευνητικά προγράμματα, που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους ,επικαλούμενη τις υπ' αριθ. 174/2017 και 63/2018 γνωμοδοτήσεις του Ν.Σ.Κ.

Ειδικότερα , σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 174/2017 γνωμοδότηση η συμμετοχή των καθηγητών και των υπηρετούντων λεκτόρων πλήρους απασχόλησης σε ΑΕΙ ,σε κάθε είδους προγράμματα των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των Ανωτάτων Εκπαιδευτικών Ιδρυμάτων (ΑΕΙ) , τα οποία χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, αποτελεί επιτρεπτή άσκηση ελευθέρου επαγγέλματος, παρεχόμενου στα πλαίσια της κύριας οργανικής τους θέσεως .Τα έσοδα εξ αυτής της συμμετοχής δεν αποτελούν πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές ή αποζημιώσεις υπαλλήλων που οι ίδιοι εισπράττουν από κατοχή δεύτερης θέσεως από το δημόσιο ταμείο και δεν εμπίπτουν σε ανώτατο όριο αμοιβών.

Περαιτέρω , σύμφωνα με την υπ' αριθμ. 63/2018 γνωμοδότηση η απασχόληση των υπαλλήλων, των υπαγόμενων στο πεδίο εφαρμογής του Κεφαλαίου Β' του ν.4354/2015, με συμβάσεις έργου σε προγράμματα χρηματοδοτούμενα αμιγώς από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους ή σε αυτοχρηματοδοτούμενα προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε. Πανεπιστημίων, οι οποίοι κατέχουν οργανικές θέσεις σε διαφορετικούς από τα εν λόγω Α.Ε.Ι. φορείς, υπόκεινται στα ανώτατα όρια πρόσθετων αποδοχών ή αμοιβών αφενός της παραγράφου 2 του άρθρου 104 του Συντάγματος και αφετέρου

του άρθρου 41 του ν.3528/2007, καθώς και στις διατάξεις του άρθρου 28 του ν.4354/2015.

Το ερευνητικό προσωπικό των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων που τελεί υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Έρευνας και Τεχνολογίας, απασχολείται τόσο σε Ν.Π.Δ.Δ.(Εθνικό Αστεροσκοπείο Αθηνών ,Εθνικό Κέντρο Έρευνας Φυσικών Επιστημών «ΔΗΜΟΚΡΙΤΟΣ» , Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών , Ελληνικό Κέντρο Θαλασσιών Ερευνών , Ελληνική Επιτροπή Ατομικής Ενέργειας), όσο και σε Ν.Π.Ι.Δ. («Αθηνά-Ερευνητικό Κέντρο Καινοτομίας στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας, των Επικοινωνιών και της Γνώσης», Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών , Εθνικό Κέντρο Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης , Ελληνικό Ινστιτούτο ΠΑΣΤΕΡ , Ερευνητικό Κέντρο Βιοϊατρικών Επιστημών «Αλέξανδρος Φλέμινγκ» , Ίδρυμα Τεχνολογίας και Έρευνας).Τα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου ανήκουν στον ευρύτερο δημόσιο τομέα και επιδιώκουν κοινωφελείς δημόσιους σκοπούς.

Κατόπιν των ανωτέρω, η Διεύθυνση Εισοδηματικής Πολιτικής, του Υπουργείου Οικονομικών, ζητά να γνωμοδοτήσει το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους επί του ερωτήματος που αναφέρεται στην αρχή .

Νομοθετικό πλαίσιο

2.Στα άρθρα 103 και 104 παρ. 1 και 2 του Συντάγματος ορίζεται ότι: «Άρθρο 103 1. Οι δημόσιοι υπάλληλοι είναι εκτελεστές της θέλησης του Κράτους και υπηρετούν το Λαό..... τα προσόντα και ο τρόπος διορισμού τους ορίζονται από το νόμο. .... 2. Κανένας δεν μπορεί να διοριστεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη. Εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο, για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου. 3. Οργανικές θέσεις ειδικού Επιστημονικού καθώς και τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού μπορούν να πληρούνται με προσωπικό που προσλαμβάνεται με σχέση ιδιωτικού δικαίου. .... 7. Η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, ... γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής, όπως νόμος ορίζει. Νόμος μπορεί να προβλέπει ειδικές διαδικασίες επιλογής που περιβάλλονται με αυξημένες εγγυήσεις διαφάνειας και αξιοκρατίας ή ειδικές διαδικασίες επιλογής προσωπικού για θέσεις το αντικείμενο των οποίων περιβάλλεται από ειδικές συνταγματικές εγγυήσεις ή προσιδιάζει σε σχέση εντολής.8. Νόμος ορίζει τους όρους, και τη χρονική διάρκεια των σχέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο

Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά, για την κάλυψη .....

Άρθρο 104 1. Κανένας από τους υπαλλήλους που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο δεν μπορεί να διοριστεί σε άλλη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου νομικού προσώπου δημοσίου δικαίου ή δημόσιας επιχείρησης ή οργανισμού κοινής ωφέλειας. Κατ' εξαίρεση μπορεί να επιτραπεί με ειδικό νόμο ο διορισμός και σε δεύτερη θέση, εφόσον τηρούνται οι διατάξεις της επόμενης παραγράφου. 2. Οι κάθε είδους πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές των υπαλλήλων του προηγούμενου άρθρου δεν μπορεί να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης.»

3. Στο άρθρο 1 παρ. 1 και 2 και στο άρθρο 6 παρ.6 του ν. 1256/1982 Για την πολυθεσία, την πολυαπασχόληση και την καθιέρωση ανωτάτου ορίου απολαβών στο δημόσιο τομέα κ.λ.π.(Α' 65), ορίζονται τα εξής:« 1.Απαγορεύεται στους λειτουργούς ή υπαλλήλους έμμισθους και άμισθους πολιτικούς και στρατιωτικούς ή μισθωτούς που απασχολούνται στο Δημόσιο και τα Κρατικά Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου και Ιδιωτικού Δικαίου του άρθρου 9 του Ν 1232/1982 .... και, άσχετα από τη φύση της σχέσεως που τους συνδέει με το Δημόσιο ή το νομικό πρόσωπο, να διορισθούν ή προσληφθούν και σε δεύτερη θέση ή απασχόληση στο δημόσιο τομέα αυτό, τόσο στην ημεδαπή, όσο και στην αλλοδαπή. 2. ....Επίσης ως δεύτερη απασχόληση δεν νοείται η απασχόληση που δεν είναι κατά πλήρες ωράριο εργασίας, εφόσον η καταβαλλόμενη για αυτή ακαθάριστη αμοιβή δεν υπερβαίνει το βασικό μισθό του 6ου βαθμού και το σύνολο των καθαρών τακτικών απολαβών και από τις δύο απασχολήσεις ή τη θέση και τη μερική απασχόληση δεν υπερβαίνει το διπλάσιο του βασικού μισθού του 2^{ου} βαθμού. Η πολλαπλή απασχόληση επιτρέπεται με τον περιορισμό ότι το σύνολο των καθαρών τακτικών απολαβών δεν μπορεί να υπερβαίνει το βασικό μισθό του 3ου βαθμού. ....»

Άρθρο 6 .....6. Ως υπάλληλοι ή μισθωτοί κατά την έννοια του παρόντος νόμου νοούνται αποκλειστικά για την εφαρμογή του και οι συνδεδεμένοι με το Δημόσιο βάσει μισθώσεως έργου ή έμμισθης εντολής, ...» .

4.Στο άρθρο 41 παρ.2 του ν. 3528/2007 Κύρωση του Κώδικα Κατάστασης Δημοσίων Πολιτικών Διοικητικών Υπαλλήλων και Υπαλλήλων Ν.Π.Δ.Δ. (Α`26), ορίζονται τα εξής:«.... 2. Οι κάθε είδους πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές των υπαλλήλων δεν μπορεί να είναι κατά μήνα ανώτερες από το σύνολο των αποδοχών της οργανικής τους θέσης ».

5.Στο άρθρο 51 του ν.1892/1990 για τον εκσυγχρονισμό και την ανάπτυξη και άλλες διατάξεις (Α' 101), όπως ισχύει, ορίζονται τα εξής:« 1. Ο κατά τις διατάξεις του άρθρου 1 παρ. 6 του ν. 1256/1982 δημόσιος τομέας περιλαμβάνει μόνο: α. Τις κάθε είδους δημόσιες υπηρεσίες, που υπάγονται στο νομικό πρόσωπο του Δημοσίου και εκπροσωπούνται από αυτό.β.Τα κάθε είδους Ν.Π.Δ.Δ., ... γ. Τις κάθε είδους κρατικές ή δημόσιες και παραχωρηθείσες επιχειρήσεις και οργανισμούς,καθώς και νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου δημόσιου χαρακτήρα που επιδιώκουν κοινωφελείς ή άλλους δημόσιους σκοπούς ».

6.Στα άρθρα 13^α,18(όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 16 του ν.4386/2016),19 (όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 14 του ν.4429/2016) και 93(όπως αντικαταστάθηκε από το άρθρο 24 του ν.4386/2016) του ν. 4310/2014 Έρευνα,Τεχνολογική Ανάπτυξη και Καινοτομία κλπ (Α' 258), ορίζονται τα εξής:

«Άρθρο 13α Ερευνητικά Κέντρα-Ινστιτούτα-Τεχνολογικοί Φορείς Α. Τα Ερευνητικά Κέντρα-Ινστιτούτα που εποπτεύονται από τον Υπουργό Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων και τη ΓΓΕΤ και διέπονται από τις διατάξεις του παρόντος νόμου είναι τα εξής:....

«Άρθρο 18 Προσωπικό ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων

1. Το προσωπικό των ερευνητικών κέντρων και των ινστιτούτων τους του άρθρου 13α διορίζεται ή προσλαμβάνεται με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου, ορισμένου ή αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις και διακρίνεται σε ερευνητικό (ερευνητές, ειδικοί λειτουργικοί επιστήμονες), ειδικό επιστημονικό - τεχνικό, τεχνικό, διοικητικό και βοηθητικό. ....

2. Ερευνητές. Οι ερευνητές είναι επιστήμονες υψηλής επιστημονικής εμπειρίας και κατάρτισης, κάτοχοι διδακτορικού διπλώματος. Εργάζονται αυτοτελώς και ανεξάρτητα για την παραγωγή ή βελτίωση γνώσεων και την εφαρμογή τους για την παραγωγή προϊόντων, διατάξεων, διαδικασιών, μεθόδων και συστημάτων. Μπορούν να παρέχουν και εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο. Τον τίτλο του ερευνητή φέρουν αποκλειστικά οι επιστήμονες ερευνητικών κέντρων, οι οποίοι έχουν εκλεγεί σε βαθμίδα ανάλογη των προσόντων και της εμπειρίας τους που απαιτούνται και οι οποίοι επιβλέπουν ερευνητικές εργασίες, έργα και ομάδες κατά τις πολιτικές έρευνας του κάθε ερευνητικού κέντρου και της ΓΓΕΤ. Ανάλογα με το ερευνητικό έργο τους, τη διεθνή αναγνώρισή τους και τη συμβολή τους στην εκμετάλλευση των επιστημονικών και τεχνολογικών γνώσεων και κατ' αντιστοιχία με αυτές των καθηγητών Α.Ε.Ι., όπως αυτές περιγράφονται στο άρθρο 16 του ν. 4009/2011 (Α'

195), οι ερευνητές κατατάσσονται σε τρεις βαθμίδες (Α', Β' και Γ'), οι οποίες είναι ανεξάρτητες και αυτοτελείς.....Οι ερευνητές Α' και Β' βαθμίδας διορίζονται ως μόνιμοι. Οι ερευνητές Γ' βαθμίδας εκλέγονται για μία τριετή θητεία.....

Άρθρο 19 Εσωτερικοί Κανονισμοί λειτουργίας - Οργανισμοί«1. Η οργανωτική δομή και λειτουργία των ερευνητικών φορέων καθορίζεται με τους Οργανισμούς των φορέων αυτών, οι οποίοι καταρτίζονται, αντικαθίστανται ή τροποποιούνται με προεδρικά διατάγματα, τα οποία εκδίδονται με πρόταση των Υπουργών Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, Εσωτερικών και Διοικητικής Ανασυγκρότησης και Οικονομικών.....3Με τους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας των ερευνητικών φορέων καθορίζονται τα θέματα εσωτερικής λειτουργίας των ερευνητικών φορέων και, ιδίως, τα ακόλουθα:... ζ) οι απολαβές του προσωπικού που δεν προέρχονται από δημόσια χρηματοδότηση,.....».

Άρθρο 93 « Οι ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς του άρθρου 13α, οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) των Α.Ε.Ι. και τα Ερευνητικά Πανεπιστημιακά Ινστιτούτα (Ε.Π.Ι.) που ιδρύθηκαν κατ' εξουσιοδότηση του άρθρου 17 του ν. 2083/1992 μπορεί, για την εκτέλεση των προγραμμάτων ή των έργων τους που χρηματοδοτούνται, εν όλω ή εν μέρει, από ενωσιακούς, διεθνείς, ίδιους πόρους ή ιδιωτικά κονδύλια, να απασχολούν ερευνητικό, τεχνικό, ειδικό επιστημονικό και εν γένει προσωπικό, με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου. Οι εν λόγω συμβάσεις συνάπτονται και παρατείνονται με αποφάσεις του ΔΣ του ερευνητικού κέντρου ή του τεχνολογικού φορέα ή του αυτοτελούς ινστιτούτου ή της Επιτροπής Ερευνών του ΕΛΚΕ των Α.Ε.Ι. χωρίς περιορισμό, μέχρι τη λήξη των έργων για την εκτέλεση των οποίων συνήφθηκαν, και εντός των εγκεκριμένων ορίων του προϋπολογισμού του εκάστοτε έργου ή προγράμματος, ενώ παράλληλα οι εν λόγω συμβάσεις συνδέονται με το παραγόμενο αποτέλεσμα του έργου για το οποίο συνάπτονται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 2190/1994, της παρ. 8 του άρθρου 9 του ν. 3812/2009 και της ΠΥΣ 33/2006, εφόσον η σχετική δαπάνη τους καλύπτεται από τα προγράμματα ή τα έργα για τις ανάγκες των οποίων έχουν συναφθεί. Αποκλείεται σε κάθε περίπτωση η αναγνώρισή τους ως συμβάσεις αορίστου χρόνου».

7.Στο άρθρο 24 παρ.3α και παρ 7γ του ν.4386/2016 ορίζονται τα εξής «

Οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (ΕΛΚΕ) των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13α του ν. 4310/2014 και ο ΕΛΚΕ της Γ.Γ.Ε.Τ. αποτελούν αυτοτελείς μονάδες και υπάγονται στο Διοικητικό Συμβούλιο του

ερευνητικού ή του τεχνολογικού κέντρου και τον Γενικό Γραμματέα Έρευνας και Τεχνολογίας του Υπουργείου Παιδείας, Έρευνας και Θρησκευμάτων, αντιστοίχως. Ο Εσωτερικός Κανονισμός Λειτουργίας του ΕΛΚΕ εντάσσεται στον Οργανισμό/Εσωτερικό Κανονισμό του φορέα και αποτελεί τμήμα αυτού.....7γ. Οι ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς του άρθρου 13α του ν. 4310/2014 και οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας αυτών, οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας των Α.Ε.Ι., ... δύνανται να καταβάλλουν αμοιβές για την πρόσθετη απασχόληση ή και αμοιβή αποδοτικότητας σε εργαζόμενους ή/και απασχολούμενους με οποιαδήποτε σχέση (εργασίας, έργου ή εντολής) στους ως άνω φορείς, εφόσον υπάρχει σχετική απόφαση της Επιτροπής Ερευνών του οικείου ΕΛΚΕ Α.Ε.Ι. ή του Δ.Σ. του ερευνητικού ή τεχνολογικού φορέα και εφόσον τηρούνται τα προβλεπόμενα όρια αμοιβών της παραγράφου 1 του άρθρου 28 του ν. 4354/2015».

8.Στα άρθρα 64 και 87 του ν. 4485/2017 Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις (Α'114), ορίζονται τα εξής:« Άρθρο 64 Στα έργα/προγράμματα, ο Ε.Λ.Κ.Ε. απασχολεί τις εξής κατηγορίες προσωπικού: 1.....2. Πρόσθετο επιστημονικό, διοικητικό, τεχνικό και λοιπό προσωπικό, που απαιτείται για την εκτέλεση κάθε έργου και δεν είναι μέλος του προσωπικού του Α.Ε.Ι. Το εν λόγω προσωπικό απασχολείται με σύμβαση ανάθεσης έργου ή εργασίας ορισμένου χρόνου. Οι εν λόγω συμβάσεις συνάπτονται και παρατείνονται με αποφάσεις της Επιτροπής του Ε.Λ.Κ.Ε. χωρίς περιορισμό, μέχρι τη λήξη των έργων για την εκτέλεση των οποίων εγκρίθηκαν και εντός των εγκεκριμένων ορίων του προϋπολογισμού του κάθε έργου ή προγράμματος, ενώ παράλληλα οι εν λόγω συμβάσεις συνδέονται με το παραγόμενο αποτέλεσμα του έργου για το οποίο συνάπτονται, κατά παρέκκλιση των διατάξεων του ν. 2190/1994 και σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 23 του άρθρου 2 του ν. 2621/1998 και του άρθρου 4 της ΠΥΣ 33/2006, εφόσον η σχετική δαπάνη τους καλύπτεται από τα προγράμματα ή τα έργα για τις ανάγκες των οποίων έχουν συναφθεί. Αποκλείεται σε κάθε περίπτωση η αναγνώρισή τους ως συμβάσεων αορίστου χρόνου...

Άρθρο 87.....12. α. Οι διατάξεις των άρθρων 50 έως 68 ισχύουν και εφαρμόζονται στους Ειδικούς Λογαριασμούς Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014. .... Στους Ε.Λ.Κ.Ε. των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων δύναται να αποδοθεί διαφορετικό ΑΦΜ από αυτό του οικείου φορέα, κατόπιν απόφασης του Διοικητικού Συμβουλίου... Το ποσοστό των ετήσιων εσόδων των περιπτώσεων δ', ε', ζ' και θ' της

παραγράφου 1 του άρθρου 51, που μεταβιβάζεται από τον Ε.Λ.Κ.Ε. στον τακτικό προϋπολογισμό του ερευνητικού και τεχνολογικού φορέα, ύστερα από απόφαση του Δ.Σ. του φορέα και το οποίο δεν μπορεί να υπολείπεται του είκοσι πέντε τοις εκατό (25%) του συνόλου των εσόδων αυτών, χρησιμοποιείται για την εξυπηρέτηση των λειτουργικών και λοιπών αναγκών του φορέα και όχι για την κάλυψη των αναγκών μισθοδοσίας του προσωπικού του. Όπου γίνεται αναφορά σε Α.Ε.Ι., νοείται ο ερευνητικός και τεχνολογικός φορέας, ...» .

9. Στα άρθρα 132,134 ,135 και 153 του ν 4472/2017, Συνταξιοδοτικές διατάξεις Δημοσίου και τροποποίηση διατάξεων του ν. 4387/2016, (Α`74),όπως τροποποιήθηκε με το ν. 4485/2017 ( Α`114), ορίζονται τα εξής:« Άρθρο 132 Μισθολογική κατάταξη Για τη μισθολογική κατάταξη των Ερευνητών και Ειδικών Λειτουργικών Επιστημόνων του παρόντος Κεφαλαίου, ορίζονται δεκαέξι (16) μισθολογικά κλιμάκια (Μ.Κ.) . . . . .

Άρθρο 134 Ο μηνιαίος βασικός μισθός του Μ.Κ. 1 της βαθμίδας του Ερευνητή Α` ορίζεται στο ποσό . . . . .

Άρθρο 135 Επιδόματα 1. Πέρα από το βασικό μισθό του προηγούμενου άρθρου στους ανωτέρω παρέχονται και τα εξής επιδόματα, παροχές και αποζημιώσεις κατά μήνα:..... 2. Αμοιβή αποδοτικότητας για τους Ερευνητές, τους Ειδικούς Λειτουργικούς Επιστήμονες και τις άλλες κατηγορίες προσωπικού από τη Διοίκηση του Ερευνητικού Κέντρου ή αυτοτελούς Ερευνητικού Ινστιτούτου, του Κ.Ε.Τ.ΕΘ.Α. ή της Ε.Ε.Α.Ε., με βάση τα ποσά των κονδυλίων που εισέρευσαν κατά τα παρελθόντα τρία έτη στον ερευνητικό φορέα από προγράμματα ή έργα χρηματοδοτούμενα αποκλειστικά από ευρωπαϊκούς ή διεθνείς πόρους ή από πλεονάσματα που προέρχονται από πωλήσεις προϊόντων ή παροχή υπηρεσιών, η οποία καταβάλλεται εφάπαξ σε ετήσια βάση. Το ύψος της εν λόγω αμοιβής δεν μπορεί να ξεπερνά το σύνολο των τακτικών αποδοχών ενός μηνός και υπολογίζεται με κυμαινόμενο συντελεστή έως εκατό τοις εκατό (100%) επί του συνόλου των τακτικών αποδοχών του ίδιου μήνα. Με κοινή απόφαση του Υπουργών Οικονομικών και του κατά περίπτωση εποπτεύοντος Υπουργού μπορεί να ρυθμίζεται η χορήγηση της πιο πάνω αμοιβής αποδοτικότητας σε Διευθυντές ερευνητικών κέντρων και ινστιτούτων αυτών και αυτοτελών ερευνητικών ινστιτούτων, καθώς και στη Διοίκηση της Ε.Ε.Α.Ε..

3. Από την έναρξη ισχύος του παρόντος και εφεξής, πέραν των παροχών και αποζημιώσεων του άρθρου αυτού δεν δικαιολογείται η χορήγηση άλλων μισθολογικών παροχών, με οποιαδήποτε ονομασία, πλην της αμοιβής . . . . . από τη

συμμετοχή με οποιαδήποτε ιδιότητα σε εταιρείες τεχνολογικής βάσης - έντασης γνώσης και πλην της πρόσθετης αμοιβής για εκτέλεση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών και λοιπών προγραμμάτων.».

Άρθρο 153...10. Για την εφαρμογή του παρόντος νόμου οι τακτικές μηνιαίες αποδοχές αποτελούνται από το βασικό μισθό, τα επιδόματα και τις παροχές που καθορίζονται από τις διατάξεις του νόμου αυτού καθώς και την προσωπική διαφορά του άρθρου 155. Δεν περιλαμβάνονται στην έννοια των μηνιαίων τακτικών αποδοχών τα εξής επιδόματα και παροχές:α)...β)... γ) Της παραγράφου 2 του άρθρου 135...Δεν αποτελούν τακτικές αποδοχές...τα επιμίσθια για εκτέλεση χρηματοδοτούμενων ερευνητικών προγραμμάτων της παραγράφου 3 του άρθρου 135 του παρόντος νόμου ».

Ερμηνεία και εφαρμογή διατάξεων

10. Το άρθρο 103 παρ. 2 εδ.1 του ισχύοντος Συντάγματος ορίζει ότι κανείς δεν μπορεί να διορισθεί υπάλληλος σε οργανική θέση που δεν είναι νομοθετημένη, στην ίδια δε παράγραφο στο εδάφιο 2ορίζει ότι εξαιρέσεις μπορεί να προβλέπονται από ειδικό νόμο, για να καλυφθούν απρόβλεπτες και επείγουσες ανάγκες με προσωπικό που προσλαμβάνεται για ορισμένη χρονική περίοδο με σχέση ιδιωτικού δικαίου.Στην παράγραφο 3 του ίδιου άρθρου αναφέρεται ότι οργανικές θέσεις ειδικού επιστημονικού καθώς και τεχνικού ή βοηθητικού προσωπικού μπορούν να πληρούνται με προσωπικό που προσλαμβάνεται με σχέση ιδιωτικού δικαίου, νόμος δε ορίζει τους όρους για την πρόσληψη καθώς και τις ειδικότερες εγγυήσεις τις οποίες έχει το προσωπικό που προσλαμβάνεται. Στην παράγραφο 7 ορίζεται ότι η πρόσληψη υπαλλήλων στο Δημόσιο και στον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά , γίνεται είτε με διαγωνισμό είτε με επιλογή σύμφωνα με προκαθορισμένα και αντικειμενικά κριτήρια και υπάγεται στον έλεγχο ανεξάρτητης αρχής και στην παράγραφο 8 ότι νόμος ορίζει τους όρους, και τη χρονική διάρκεια των σχέσεων εργασίας ιδιωτικού δικαίου στο Δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα, όπως αυτός καθορίζεται κάθε φορά.

Το άρθρο 104 του ίδιου Συντάγματος ορίζει στην παρ. 1 ότι κανένας από τους υπαλλήλους που αναφέρονται στο προηγούμενο άρθρο¹ δεν μπορεί να διοριστεί σε άλλη θέση δημόσιας υπηρεσίας ή οργανισμού τοπικής αυτοδιοίκησης ή άλλου

¹υποκείμενα του απαγορευτικού κανόνα της § 1 του άρθρου 104 Σ, είναι οι υπάλληλοι, με ευρύτερη έννοια, του άρθρου 103 Σ,ήτοι ενόψει της αδιάσπκτης διατύπωσης των παρ.7 και 8, τόσο το προσωπικό που συνδέεται με το Δημόσιο, τους οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης και τα άλλα νομικά πρόσωπα του ευρύτερου δημόσιου τομέα με υπαλληλική σχέση δημόσιου δικαίου, όσο και το προσωπικό που προσλαμβάνεται με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου .

Ν.Π.Δ.Δ. ή δημόσιας επιχείρησης ή οργανισμού κοινής ωφέλειας και μόνο κατ' εξαίρεση μπορεί να επιτραπεί με ειδικό νόμο ο διορισμός και σε δεύτερη θέση.

Από το συνδυασμό των παραπάνω διατάξεων προκύπτει με σαφήνεια ότι ο περιορισμός που θέτει η τελευταία παράγραφος και αποβλέπει βασικά στην καταπολέμηση της πολυθεσίας, ως αντικειμένης στην κοινωνική δικαιοσύνη και το συμφέρον της διοίκησης, αφορά όλους τους υπαλλήλους που εργάζονται στο δημόσιο με σχέση είτε δημοσίου είτε ιδιωτικού δικαίου, αφού με αυτή γίνεται αναφορά όχι μόνο στους δημοσίους υπαλλήλους, αλλά σε όλους τους υπαλλήλους τους οποίους αφορά το άρθρο 103Σ (Α.Π.892/1992).

Περαιτέρω, καθ' ερμηνεία των ίδιων διατάξεων (άρθρα 103 και 104§1 του Συντάγματος), γίνεται δεκτό ότι στην έννοια της δεύτερης θέσης εμπίπτει ο διορισμός και η πρόσληψη σε άλλη δημόσια υπηρεσία ή ν.π.δ.δ.ή δημόσιες επιχειρήσεις ή ν.π.ι.δ. κλπ. τόσο με σχέση δημοσίου δικαίου, όσο και στο πλαίσιο συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου σε οργανική θέση ή στο πλαίσιο συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου.² Η δεύτερη θέση αναφέρεται σε άλλη υπηρεσία και όχι στην ίδια³. Η παρεχόμενη εξουσιοδότηση στον κοινό νομοθέτη να καθορίσει εξαιρέσεις από την απαγόρευση, δηλαδή περιπτώσεις επιτρεπτού καταλήψεως δεύτερης θέσεως, καθώς και να καθορίσει ανώτατο όριο προσθέτων απολαβών από το δημόσιο ταμείο, για επί πλέον υπηρεσίες που παρέχονται πέρα από το πλαίσιο των καθηκόντων της οργανικής τους θέσης, αφορούν, κατ' αρχήν, σε θέσεις υπό την προεκτεθείσα έννοια.

11. Το άρθρο 1 παρ. 1 και 2 του ν. 1256/1982, ο οποίος έχει εκδοθεί με την έννοια του «ειδικού νόμου» κατά το άρθρο 104 παρ. 1 του Συντάγματος (γνμ. ΝΣΚ 437/2010), ορίζει ότι δεν νοείται ως δεύτερη απασχόληση η απασχόληση που δεν είναι κατά πλήρες ωράριο εργασίας, με πρόσθετες προϋποθέσεις, ως προς το ύψος των καταβαλλόμενων για αυτή ακαθάριστων αμοιβών.

Από τη διάταξη αυτή συνάγεται ότι, καταρχάς, η κατοχή δεύτερης θέσης αφορά την απασχόληση με σχέση εξαρτημένης εργασίας (δημοσίου ή ιδιωτικού δικαίου και περαιτέρω αορίστου ή και ορισμένου χρόνου) και όχι με σύμβαση μίσθωσης έργου, δεδομένου ότι στη σύμβαση αυτή δεν νοείται η ύπαρξη ωραρίου απασχόλησης, ούτε καταλαμβάνεται (οργανική) θέση(γνμ. ΝΣΚ 134/2013).

Το έργο που παρέχεται με συμβάσεις μίσθωσης έργου, δεν αποτελεί μεν κατοχή δεύτερης θέσης, μπορεί όμως να συνιστά ιδιωτικό έργο με αμοιβή (γνμ. ΝΣΚ

² Τάχο - Συμεωνίδη, Ερμην. Υπαλλήλ. Κώδικα Έκδ. α' σελ. 254, ΣτΕ 2284/02, 4263/87, 3739/74, Α.Π. 892/92

³ Α.Ε.Δ. 18, 19, 21/1985

134/2013), στα πλαίσια συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου, παρεχόμενη σε νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα, οπότε σύμφωνα με τη παράγραφο 6 του άρθρου 6 του ν.1256/1982,⁴ υπόκειται στα προβλεπόμενα ανώτατα όρια απολαβών (γνμ.ΝΣΚ 349/2004). Οι ιδιότητες που, δικαιολογούν τον περιορισμό ή την περικοπή των πάσης φύσεως αποδοχών-απολαβών της δεύτερης θέσης, σύμφωνα με το άρθρο 104 του Συντάγματος και το άρθρο 41 του ν.3528/2007 είναι αυτή του υπαλλήλου ή αυτή του μισθωτού, με σύμβαση εργασίας ιδιωτικού δικαίου ή και με σύμβαση μισθώσεως έργου ή έμμισθης εντολής.

12. Τα ερευνητικά κέντρα αποτελούν νπδδ ή νπιδ που ανήκουν στο δημόσιο τομέα, διότι επιδιώκουν κοινωφελείς δημόσιους σκοπούς (Ε.Σ.2299/2013, Τμ. IV), επιχορηγούνται από τον τακτικό προϋπολογισμό, τον προϋπολογισμό δημοσίων επενδύσεων κλπ.

Οι ερευνητές Α' και Β' βαθμίδας διορίζονται ως μόνιμοι. Οι ερευνητές Γ' βαθμίδας εκλέγονται για τριετή θητεία. Μετά τη λήξη της θητείας τους κρίνονται για διορισμό ως μόνιμοι ερευνητές Β' βαθμίδας. Συνεπώς, το ερευνητικό προσωπικό των βαθμίδων Α' και Β' που απασχολείται στα μεν Ν.Π.Δ.Δ. είναι μόνιμο και κατέχει οργανικές θέσεις, ενώ στα Ν.Π.Ι.Δ. συνδέεται με σχέση εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου. Οι ερευνητές Γ' βαθμίδας καταλαμβάνουν θέσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου.

Οι ερευνητές εργάζονται αυτοτελώς και ανεξάρτητα για την παραγωγή ή βελτίωση γνώσεων και την εφαρμογή τους για την παραγωγή προϊόντων, διατάξεων, διαδικασιών, μεθόδων και συστημάτων και μπορούν να παρέχουν και εκπαιδευτικό και διοικητικό έργο. Αποτελούν διακεκριμένη κατηγορία σε σχέση με τους υπαλλήλους του Δημοσίου και των νομικών προσώπων του ευρύτερου δημόσιου τομέα⁵, με τους οποίους, μάλιστα, δεν εξομοιώνονται μισθολογικά, ενώ οι απολαβές τους, που δεν προέρχονται από δημόσια χρηματοδότηση, καθορίζονται με τους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας των ερευνητικών φορέων, σύμφωνα με την ειδική εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 19 του ν.4310/2014, περ. ζ'. Οι διαδικασίες και κάθε ειδικό ζήτημα σχετικά με την απασχόληση, τις αμοιβές και τις μετακινήσεις των απασχολούμενων στα έργα του Ε.Λ.Κ.Ε. των ερευνητικών και τεχνολογικών φορέων του άρθρου 13Α του ν. 4310/2014 περιλαμβάνονται στους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας τους. Έως την έκδοσή τους, τα ζητήματα

⁴ ΣΤΕ 3345/2012

⁵ 1495/2014 ΣΤΕ (ΟΛΟΜ)

ρυθμίζονται με αποφάσεις του Διοικητικού Συμβουλίου. Υπόκεινται δε στις διατάξεις του Υπαλληλικού Κώδικα μόνο για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις (άρθρο 2 του Υ.Κ.).

13. Οι ερευνητές δεν εξομοιώνονται πλέον μισθολογικώς με τα μέλη ΔΕΠ⁶ των ΑΕΙ, (ΣΤΕ 1713/2009) ανήκουν σε διαφορετική κατηγορία προσωπικού σε σχέση με αυτά, διέπονται από διαφορετικό νομοθετικό καθεστώς και δεν τελούν υπό τις ίδιες συνθήκες (πρβλ. ΣτΕ 161/2007, 2550/2007, 2669/2009 κ.ά.) διότι απασχολούνται αποκλειστικά με την έρευνα, σε αντίθεση με τα μέλη ΔΕΠ των ΑΕΙ, που προσφέρουν έργο πολλαπλής φύσεως. Οι ερευνητές διορίζονται σε μόνιμες οργανικές θέσεις, σύμφωνα με τις διατάξεις του δημοσιοϋπαλληλικού κώδικα στα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου και με συμβάσεις αορίστου χρόνου, σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις για τους λοιπούς ερευνητικούς και τεχνολογικούς φορείς, σε αντίθεση με τους Καθηγητές και τους υπηρετούντες λέκτορες πλήρους απασχόλησης σε Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα, οι οποίοι δικαιούνται να ασκούν με ή χωρίς αμοιβή, καθώς και με αποζημίωση κατ' αποκοπήν, κάθε είδους έργο ή δραστηριότητα, πλην εκείνων που προσδίδουν την εμπορική ιδιότητα και να ασκούν επιχειρηματική δραστηριότητα και ελευθέριο επάγγελμα

14. Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4310/2014 αναφέρεται ότι ακολουθώντας τη γενική τάση, που παρατηρείται σήμερα σε πολύ μεγάλο αριθμό κρατών για την αύξηση της διαθεσιμότητας και της απλότητας στη χρήση κινήτρων, το νομοσχέδιο προβάλλει ιδιαίτερα αυτή την αναγκαιότητα με ποικίλες ρυθμίσεις που θεμελιώνονται πάνω στη βασική παραδοχή, ότι προκύπτουν πολλαπλασιαστικά οφέλη από την παροχή ποικίλων κινήτρων σε όλους τους Ερευνητικούς Οργανισμούς (δημόσιους και ιδιωτικούς). Με το άρθρο 13 καθορίζεται η φύση των Ερευνητικών Κέντρων ως Δημόσιων Ερευνητικών Οργανισμών ιδιωτικού ή δημοσίου δικαίου και προβλέπεται ότι διαθέτουν νομική προσωπικότητα, διοικητική και οικονομική αυτοτέλεια. Η ρύθμιση αυτή αποτελεί κρίσιμο εργαλείο ανάπτυξης και εξόδου από την εποχή των δημοσιονομικών δυσχερειών, που οδηγούν σε περικοπές της δημόσιας χρηματοδότησης.

Στην αιτιολογική έκθεση του ν. 4386/2016, ο οποίος τροποποίησε το ν. 4310/2014, αναφέρεται ότι δύνανται να καταβάλλονται στο προσωπικό πρόσθετες αμοιβές που προέρχονται από προγράμματα χρηματοδοτούμενα από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους

⁶ 1495/2014 ΣΤΕ (ΟΛΟΜ)

των Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων . Οι εν λόγω πρόσθετες αμοιβές δεν αφορούν τους σκοπούς που επιδιώκει ο ν. 4024/2011, έτσι όπως αυτοί αναλύονται στην αιτιολογική του έκθεση⁷ και δεν επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό. Αντίθετα, όπως αναφέρει η αιτιολογική έκθεση στο άρθρο 36 παρ. 2 του ν. 3848/2010, οι εν λόγω αμοιβές «(...) όχι μόνο δεν επιβαρύνουν τον κρατικό προϋπολογισμό, αλλά αποτελούν παράγοντα οικονομικής ανάπτυξης, απασχόλησης νέων ερευνητών και ενίσχυσης των κρατικών εσόδων».

Στην αιτιολογική έκθεση του ν.4485/2017(Οργάνωση και λειτουργία της ανώτατης εκπαίδευσης, ρυθμίσεις για την έρευνα και άλλες διατάξεις) αναφέρεται ότι το νομικό πλαίσιο διαχείρισης των ερευνητικών και λοιπών προγραμμάτων οφείλει να είναι διακριτό από το δημόσιο λογιστικό σύστημα και το θεσμικό πλαίσιο οικονομικής διαχείρισης των φορέων του λοιπού δημόσιου τομέα. Για να μπορούν τα Ερευνητικά Κέντρα της χώρας να ανταποκριθούν στις υψηλές απαιτήσεις της ερευνητικής λειτουργίας τους, ήδη από καιρό είχε κριθεί αναγκαίο να ενισχυθούν θεσμικά με ευέλικτα εργαλεία οικονομικής διαχείρισης και ελέγχου, τα οποία θα μπορούν να ανταποκρίνονται στις ανάγκες και τις ιδιομορφίες που χαρακτηρίζουν την ερευνητική και αναπτυξιακή δραστηριότητα, κατά παρέκκλιση των διατάξεων για το Δημόσιο Λογιστικό. Τα εργαλεία αυτά είναι οι Ειδικοί Λογαριασμοί Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.).

15. Η συμμετοχή των ερευνητών σε προγράμματα που υλοποιούν οι ερευνητικοί και τεχνολογικοί φορείς αποτελεί πρόσθετη εργασία και λαμβάνει τη μορφή αμοιβής αποδοτικότητας ή πρόσθετης αμοιβής. Η αμοιβή αποδοτικότητας προβλέπεται στο άρθρο 135 παρ. 2 του ν. 4472/2017 και δεν μπορεί να ξεπερνά το σύνολο των τακτικών αποδοχών ενός μηνός. Η αμοιβή αυτή δεν περιλαμβάνεται στην έννοια των μηνιαίων τακτικών αποδοχών.

Η πρόσθετη αμοιβή προβλέπεται από το άρθρο 135 παρ. 3 του ν. 4472/2017, το άρθρο 24 παρ. 9γ του ν. 4386/2016 και τα άρθρα 64 παρ. 1 και 2 και 87 παρ. 12 του ν. 4485/2017 και δεν ορίζεται από το νόμο ανώτατο όριο αυτής, σε αντίθεση με τις άλλες αμοιβές -αποδοχές. Η πρόσθετη αμοιβή αφορά πρόσθετο έργο που πραγματοποιείται στο πλαίσιο εκτέλεσης συγκεκριμένου προγράμματος και

⁷ η απουσία κεντρικής θεσμοθέτησης των τακτικών επιδομάτων των υπαλλήλων του δημόσιου τομέα και η έλλειψη συστήματος συσχέτισης των επιδομάτων με τα παραγόμενα αποτελέσματα, οδήγησε σταδιακά σε εμφάνιση ανισότητας μεταξύ των αμοιβών που χορηγούνται από κάθε υπουργείο / φορέα τόσο ως προς το ύψος αυτών, όσο και ως προς τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για τη χορήγησή τους

συνδέεται με το συγκεκριμένο παραδοτέο έργο στο πλαίσιο του εν λόγω προγράμματος. Η πρόσθετη αμοιβή δεν συμπίπτει με την υπερωριακή απασχόληση και δεν εμπίπτει στους όρους και τους περιορισμούς χορήγησης της αποζημίωσης για υπερωριακή απασχόληση.

16. Η ερμηνεία του δικαίου αξιώνει το συνδυασμό των κλασικών κριτηρίων ερμηνείας με επιχειρήματα σκοπού και γενικών αρχών.⁸

Στο πλαίσιο αυτό ο Άρειος Πάγος και το Συμβούλιο της Επικρατείας με σειρά αποφάσεων τους έχουν κρίνει ότι «πρόσθετες αποδοχές ή απολαβές» στις οποίες αναφέρεται η παράγραφος 2 του άρθρου 104 του Συντάγματος, η οποία τελεί σε συνάφεια με την παράγραφο 1 του ίδιου άρθρου, νοούνται μόνο οι αποδοχές από τη δεύτερη θέση, την οποία τυχόν κατέχει ο υπάλληλος υπό τις προϋποθέσεις της εν λόγω παραγράφου 1, και όχι αποδοχές καταβαλλόμενες σ' αυτόν ως αμοιβή για εργασία παρεχόμενη στο πλαίσιο της κύριας οργανικής του θέσεως, ανεξαρτήτως του ειδικότερου χαρακτηρισμού τους ως βασικού μισθού ή επιδόματος, καθώς και του αν καταβάλλονται τακτικώς ή εκτάκτως⁹, για την προσφορά κάθε είδους υπηρεσιών που έχουν άμεση σχέση με την απασχόλησή του στην κύρια θέση του, διότι τότε το σύνολο αυτών των απολαβών, είτε ονομάζονται μισθός, είτε αποτελούν το άθροισμα του βασικού μισθού και των κάθε είδους επιδομάτων που καταβάλλονται στον υπάλληλο, συγκροτούν, σε κάθε περίπτωση, τις αποδοχές της "οργανικής" του θέσης και αποτελούν ακριβώς το όριο μέχρι του οποίου μπορούν να φθάσουν οι πρόσθετες απολαβές του από δεύτερη θέση την οποία ο ειδικός νόμος του επιτρέπει τυχόν να καταλάβει ή από απασχόλησή του σε άλλα καθήκοντα, εκτός της οργανικής¹⁰ του θέσης, όπως π.χ. από απασχόλησή του σε συμβούλια και επιτροπές. Η ανωτέρω άποψη ενισχύεται και από τις σχετικές συζητήσεις στη Βουλή κατά την ψήφιση των προαναφερθεισών συνταγματικών διατάξεων (βλ. πρακτικά Βουλής 15ης Μαΐου 1975, συνεδρίαση ΠΣΤ, σελ.870-871), από τις οποίες προκύπτει ότι με τις διατάξεις αυτές ο συντακτικός νομοθέτης απέβλεψε στην καταπολέμηση της πολυθεσίας και την καταβολή υπέρμετρων αμοιβών για τη συμμετοχή σε συμβούλια και επιτροπές και όχι θέσπιση ανωτάτου ορίου, το οποίο δεν μπορεί να υπερβεί η αμοιβή για εργασία του υπαλλήλου στα πλαίσια της οργανικής του θέσεως, έστω και αν η εργασία αυτή παρέχεται πέραν του συνήθους ωραρίου ή έχει έκτακτο χαρακτήρα.

⁸ Κ. Σταμάτης, ο. π. σελ 274

⁹ ΑΠ 227/2003, ΣΤΕ 2637, 4516/2001, 750/2006, Α.Π.1343/2005, Γν. ΝΣΚ 379/2009, 413/2011, 135/2004, 134/2013, 581/2012, 379/09

¹⁰ 892/1992 ΑΠ, 827/2010 ΣΤΕ ΟΛ.

17. Κατόπιν των ανωτέρω, προκύπτει ότι το έργο που παρέχεται από τους ερευνητές σε προγράμματα των Ε.Λ.Κ.Ε., σε φορείς του ευρύτερου δημοσίου τομέα που υπηρετούν (νπδδ, νπιδ) , δεν αποτελεί κατοχή δεύτερης θέσης, ούτε συνιστά ιδιωτικό έργο με αμοιβή, στο πλαίσιο συμβάσεως ιδιωτικού δικαίου, παρεχόμενη σε διαφορετικό φορέα, αλλά πρόσθετο έργο προβλεπόμενο και παρεχόμενο στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων της κύριας οργανικής τους θέσεως, ήτοι έρευνα , συστηματική και δημιουργική εργασία που αναλαμβάνεται με σκοπό την επαύξηση του αποθέματος της γνώσης, συμπεριλαμβανομένης της γνώσης του ανθρώπου, του πολιτισμού και της κοινωνίας.

Ως εκ τούτου, οι αμοιβές που καταβάλλονται στους ερευνητές λόγω της συμμετοχής τους σε κάθε είδους προγράμματα των ως άνω φορέων ή των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας, που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, καθορίζονται με τους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας των ερευνητικών φορέων, σύμφωνα με την ειδική διάταξη του άρθρου 19 του ν.4310/2014 και του άρθρου 87 παρ. 12 του ν. 4485/2017 και δεν υπόκεινται στο ανώτατο όριο πρόσθετων αποδοχών ή απολαβών του άρθρου 104 παρ.2 του Συντάγματος και στο όριο του άρθρου 41 παρ.2 του Υ.Κ. (ν.3528/2007).

Απάντηση

18. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων , επί των τεθέντων ερωτημάτων, το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Α' Τμήμα) γνωμοδοτεί, ομοφώνως, ως εξής:

Οι αμοιβές που καταβάλλονται στους Ερευνητές των Ερευνητικών και Τεχνολογικών Φορέων του άρθρου 13α του ν.4310/2014 ,λόγω της συμμετοχής τους σε κάθε είδους προγράμματα των ως άνω φορέων ή των Ειδικών Λογαριασμών Κονδυλίων Έρευνας (Ε.Λ.Κ.Ε.) , που χρηματοδοτούνται αποκλειστικά από διεθνείς ή ιδιωτικούς πόρους, καθορίζονται με τους Εσωτερικούς Κανονισμούς Λειτουργίας των ερευνητικών φορέων και δεν υπόκεινται στο ανώτατο όριο πρόσθετων αποδοχών ή απολαβών του άρθρου 104 παρ.2 του Συντάγματος και στο όριο του άρθρου 41 παρ.2 του Υ.Κ. (ν.3528/2007).

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

ΑΘΗΝΑ 17-10-2018

Ο Πρόεδρος

Ανδρέας Χαρλαύτης

Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ.

Η Εισηγήτρια

Μαρία Βλάσση

Πρόεδρος Ν.Σ.Κ